

Tėvynė

No. 11

New York, N.Y. 10001 1970 m. April

63 metai

SUSIVENIJIMO LIETUVIŲ
SOCIJALUS ORGANAS

SUSIVENIJIMO LIETUVIŲ
SOCIJALUS ORGANAS
P.O. Box 2251
Grand Central Sta.
New York, N.Y. 10017
N.Y. Public Library

Kiekvienas SLA 56-to Seimo delegat

ATVYKSTA Į NEW YORKĄ, ATSIVEŽDAMAS NORS KELETĄ NAUJŲ NARIŲ.

Ir kiekvienas SLA Veikėjas

SLA KUOPŲ SUSTIPRINIMU BESIRŪPINDAMAS ŠIAIS SEMINIAIS METAIS -
STENGIASI GAUTI NAUJŲ NARIŲ.

Iš kuopų o taip pat ir apskričių ateinančios žinios sako, kad mūsų Susivienijime jaučiamas tam tikras pagyvėjimas. Visur rūpinamasi visuomeniškais reikalais, kalbama apie įnešimus-pasiūlymus būsimam Seimui

ir renkami delegatai, kurie turės pareikšti savo kuopos ar apskričio veikėjų pageidavimus. Sveikintinas sujudimas ir pasiryžimas visuomeniškus reikalus mūsų Susivienijime labiau išskelti.

TVIRČIAU SKAMBĖS VEIKĖJO BALSAS

Jeigu šis veikėjas turės kartu ir nuopelnus savo organizacijai. Jeigu jis parodys ryžtą Susivienijimą padidinti naujais nariais.

Juk mūsų Susivienijimo seimai tam ir tarnauja, kad jų metu būtų padaryta pozityvių darbų apžvalga.

IKI ŠIAM LAIKUI MŪSŲ SUSIVENIJIMAS PASIŽYMĖJO KITŲ ORGANIZACIJŲ
TARPE SAVO PASTOVIU VEIKLUMU IR TVIRTUMU

Reikia ir dabar išlaikyti senas tradicijas, kad mes ir ateityje turėtume priderančią vietą kitų organizacijų tarpe. To pasieksime, jeigu narių skaičius nesumazės, jeigu mes sugebėsime nuolatos papildyti naujais nariais, natūraliu būdu iš mūsų organizacijos išbraukiamus senuosius narius.

Reikia visapusiškai pasirengus sutikti besitariančią SLA 56-ąjį Seimą. Tegu šie žodžiai pasiekia kiekvieną veikėją, kuriam rūpi mūsų Susivienijimo ateitis ir didysis lietuviškas darbas savo tautos gerovei.

Šiame svarbiame darbe tegu Jus lydi sėkmė!

MEDICARE IR MEDICAID PLANAS PRAPLEČIAMAS

Sveikatos įstaiga Washingtone padarė pasiūlydama patobulinti Medicare sistemą. Ypatingo dėmesio vertas pasiūlymas tiesti taip pat gydymą, kuris pagelbės apsaugoti nuo ligų, o taip pat siūloma Medicare priklausantiems asmenims teikti periodinius jų sveikatos tyrimus, kartu ir skiepus nuo labiausia pavojingų ligų.

BALANDŽIO 15 DIENA SKIRTA PROTESTAMS

Washingtono veikiančios įvairios organizacijos jau paskyrė balandžio 15 dieną protestams ir demonstracijoms. Kaip žinia, balandžio 15 diena yra paskutinė diena taksams mokėti. Pirmiausia bus rengiamos demonstracijos prieš labai aukštus taksus-mokesčius, kuriuos priversti piliečiai sumokėti federalinei vyriausybei, savam steitui ir miestui. Šios demonstracijos turinčios įvykti 30-je didžiųjų miestų, o taip pat ir 100 mažesnių miestų turės tokias demonstracijas.

Agitatoriai šiose demonstracijose labiausia kreips publikos dėmesį į tai, kad didžioji dalis jų sumokamų pinigų yra išleidžiami karui Vietnamo.

Tuo pačiu metu numatomas įvykdyti pasninkas, kurs turės užtrukti nuo balandžio 13 iki balandžio 15 dienos. Šio pasninko metu bus pareikštas pasipiktinimas vykstančiuoju karu, kartu ir bus renkami pinigai tolimesnei akcijai prieš karą. Bus siūloma visiems, kurie prisidės prie paskelbto pasninko, pinigų, kuriuos jie išleistų valgiui, aukoti į "Taikos Fondą".

Šie pinigai, sumanytojų pageidavimu, bus skirstomi tarp Vietnamo karo aukų. Šį planą, kaip tvirtinama, remia daugelis politikos veikėjų, kaip New Yorko mayoras Lindsay, Mc Carthy ir kt.

SLA AUKOJA MIN-BALUČIO PAMINKLUI

SLA Pildomosios Tarybos nutarimu mirusio Lietuvos ministerio Broniaus Balučio paminklui yra paskirta auka. Čekis pasiūstas Lietuvos atstovo Londone Balicko vardu.

Vasario 16 gimnazijos mokinės šoka tautinį šokį "Kepurinė".

PASAULINĘ PARODĄ ATIDARĖ IMPERATORIUS IR ROBOTAS

Japonijoje, Osaka mieste, kaip žinia, jau atidaryta pirmoji Azijoje pasaulinė paroda. Paroda turi šūkį: - pažanga, taika ir visos žmonijos vienybė!

Parodą atidarė Japonijos ministeris pirmininkas Sato, kurs kvietė visas tautas pasitikėti viena kitai ir suprasti atskirų tautų troškimus. Imperatorius Hirohito kalbėjo labai trumpai. O iškilmes baigė "robotas", dirbtinis "žmogus", kurs sveria 50 tonų. Jis nužingsniavo prie tribūnos, žvangėdamas savo metaliniais sanariais, kai jis kvėpavo, tai iš burnos jam veržėsi dūmai. Jis pasakė: "Gerbiame ir gerbiamosios, aš esu robotas, mano vardas "Demo". Aš sveikinu jus visus Expo-70 susirinkusius".

* NAMŲ STATYBOS sekretorius Romney sudarė planą, leisti tų namų, kurie statyti vyriausybės ar miestų lėšomis, gyventojams, mokant normalią nuomą išpirkti sau butą nuosavybėn ir tokius namus paversti kooperatiniais namais.

KAUNO ZOOLOGIJOS SODAS DIDĖJA

Kauno zoolodijos sode šiuo metu, kaip skelbia Z.Gaigalas "Czerwony Sztandar" dienrašty yra 248 rūšys įvairių gyvūnų bei žvėrių ir 2,100 eksponatų. Manoma sodą praplėsti ir šalia jo turėti ir akvariumą. Eksponatų skaičius pakils net ligi 4000.

Ateity tikimasi turėti ligšiol Kauno sode nematytų gyvūnų, kaip žirafų, raganosių, dramblių, štrausų, zeburų ir kt. (E.)

Tėvynė

MESIVIENIŠKO LIETUVIŲ
AMERIKOJI ORGANAS

Lithuanian Weekly

Published Every Friday
by the Lithuanian Alliance of America

JUOZAS PETRĖNAS
EDITOR

ALGIRDAS BUDRECKIS
MANAGER

Yearly Subscription Rates:
In the United States \$4.00
To Foreign Countries \$5.00

307 WEST 30th STREET
NEW YORK, N. Y. 10001
Telephone LACKAWANNA 4-5529

Entered as Second Class Matter November 28, 1910,
at the Post Office at New York, N. Y., under the Act
of March 8, 1878.

Acceptance for Mailing at Special Rate of Postage
provided for in Section 1108, Act of October 3, 1917,
Authorized June 27, 1918.

SLA kuopų pranešimai ir skubus raštai redakcijai
reikia siųsti ne vėliau, kaip prieš savaitę, laikraščio
numerui išeinant.

Keičiant adresą būtina pranešti senasis adresas ir
nurodyti naujo adreso pašto zonos numerį.
Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Stiprus lietuvių tautinis aktyvumas

Šios šalies lietuvių laikraščius vartydami, matome, kad dažniau pasitaiko kokias nors negeroves iškeliančios pastabos. Kitaip saktant, labiau mėgstama kritikuoti ir papeikti. Tačiau netarpiškai žvelgdami į mūsų lietuvišką gyvenimą, galime rasti labai daug džiuginančių reiškinių, kurie tačiau dažniausia lieka nepastebėti. O reikėtų pasveikinti kiekvieną šviežią tautinį diegą, koks ir sunkiausiomis sąlygomis pajėgia pasirodyti dienos šviesoje. Gal būtų šio toks paskatinimas veikliems lietuviams, o greta to ir jų nuopelnų pripažinimas.

*****

Panašiai išsireikšti mus paskatino neseniai gautas iš Pietų Amerikos stambokas leidinys - "Lietuviai Argentinoje" (1918-1968). Jei su Jungtinėse Valstybėse, kur susitelkė tikrai didelis skaičius ir, tenka pripažinti, pačių veikliausių lietuvių, naują knygą išleisti esti nemažai sunkumų, tai kokius gi vargus turėjo nugalėti negausūs Argentinos lietuviai, kurie juk gyvena šiek tiek sunkesnėse sąlygose? Ir vis dėlto didoka apžvalginio pobūdžio knyga išleista ir padaryta kiek buvo įmanoma tose sąlygose pakankamai gerai. Bevertydamas šiuos puslapius su daugybe paveikslų, kiekvienas gali įsitikinti koks didelis šio stambaus darbo vykdytojų buvo pasiryžimas ir tvirta valia nelikti užmirštyje, parodyti šiandien ir, palikti ateinantiems laikams savo darbų ir troškimų pėdsakus.

Ten kiekvienas puslapis parodo tikrus lietuviško gyvenimo faktus ir kas yra svarbiausia, daugybę veidų - nusipelnusių tėvynainių - šimtai vardų.

Šiandien jau retas leidinys, vadinamas Lietuvos Albumas, kurį nepriklausomybės pradžioje išleido energingas ir sumanus politikas

JAV IR PASAULIO LIETUVIAI

SANTA MONIKOS LIET. KLUBAS turėjo 9 parengimus, kurie valdybai ir komisijoms sunkiai dirbant davė pelno. Pelnas paskirstytas taip: \$ 200 Santa Monikos lietuvių mokyklai, \$ 100 Amerikos Lietuvių Tarybai Vasario 16-tos proga Lietuvos laisvinimo reikalams. Prašymai kitoms auloms palikta spresti valdybai.

* ARTURAS HERMANAS gimė 1944 metais Kaune, jo tėvas kalvis buvo Vokietijos pilietis. Tad jis su šeima persikėlė karo eigoje į Vokietiją. Jis lankė Vasario 16-sios gimnaziją ir pilnai sutapo su lietuvių visuomene. Dabar Arturas uolus lietuvių spaudos ir visuomeninių organizacijų dalyvis ir pasižymi energija ir dideliais sugebėjimais.

* LABDARA - lietuvių šalpos draugija Vokietijoje pernai turėjo tik 28 narius, dabar jų skaičius paaugo iki 54. Labdara šelpie moksleivius ir teikia pagalbą kultūrinei veiklai.

* ŠIAULIUOSE veikia vaistininkų muziejus. Jame jau esą surinkta iki tūkstančio eksponatų. Kai kurie eksponatai daugiau šimto metų senumo pvz. Vieksnių gydytojo receptas išrašytas 1862 metais. Muziejaus vedėja A. Klupšaitė. Muziejus norėtų gauti eksponatus ir iš plačiame pasaulyje gyvenančių vaistininkų.

* GERIAUSIAIS LIETUVOS DAŽYTOJAIŠ pripažinti Vilniuje įvykusiame konkurse Kauno dažytojai, kurių vienas lietuvis Jonas Dikavičius, o antrasis jau atneštinis - Volodia Čecenikovas. Jie kambarį spėjo išdažyti per dvi valandas ir tris minutes.

Martynas Yčas. Kas minimą albumą matė, žino kokios šiandien didelės reikšmės jis turi mūsų praeities pažinimui. Juk iš ten į mus žvelgia jau buvusi Lietuva, jau baigę savo dienas šioje žemėje, bet pasižymėję patriotai, kurių kiekvienas turėjo savo nuopelnus. Jei su panašaus leidinio nebūtų, daugelio veidai nebūtų pažįstami, daugelio darbai būtų anksčiau pamiršti.

Taip ir šiandien Argentinos lietuviai turi moralinį pasitenkinimą, primindami savo veiklą. Kartu jie palieka ir tolimiems laikams savo kilnių darbų pėdsakus.

*****

O labiausia panašūs leidiniai turi būti vertinami todėl, kad jie atlikti tuo dideliu pasiaukojimu ir ryžtingumu, koks dabar reiškiasi visose lietuvių kolonijose. Tad spaudos iškeliamos negerovės ne taip jau skaudžiai turėtų būti priimanos. Jas atsveria nepaprast tautinis aktyvumas, kokį mes nuolat pastebim. Džiugus ir lietuviškų leidinių gausumas aplamai. Juk net lituanistinės mokyklos sugeba savo leidinius išleisti.

Tautinės gyvybės ženklai kelia optimistinius jausmus. Ir skatina visus nuoširdžius patriotus toliau dirbti ir tikėti šviesesne mūsų ateitimi.

*****

* LINDENO N.J. jaunimą, muzikas J. Stankūnas ir muzikė Čerienė-Mulks, stengiasi suorganizuoti į meninį vienetą. Šioje apylinkėje jaunimo yra nemaža ir neabejotina, prie gerų pastangų čia galėtų sėkmingai gyvuoti atskiras choras ar tautinių šokių ansamblis.

* "AUKURAS" - Hamiltono jaunimo lietuvių teatras, kovo 8 d. vaidins K. Inčiūros "Joninių", o taip pat ir kitų veikalų ištraukas. Spektaklis įvyks Toronto mieste, vietos parapijos salėje.

* GRAŽINA GUSTAITYTĖ-KRIVICKIENĖ sulaukė garbingo amžiaus, ji atšventė 60-tą gimtadienį. Paryžiuje ji įsigijo prancūzų kalbos mokytojos teises. Grenoblyje ji baigė juridinio fakulteto komercijos skyrių. Dabartiniu metu ji aktyvi spaudos bendradarbė ir rašo pranešimus iš Washingtono.

* VLADAS RIMKUS 1969 metų lapkričio 2 d. Rygos įlankoje prasidėjus uraganui, gelbėjo į nelaimę patekusius ir skęstančius Dauguvos žiočių gyventojus. Jis tarnavo rusų kariuomenėje ir buvo transportinio laivo vairuotojas. Jis išgelbėjo nemažai moterų ir vaikų, pagaliau bandydamas iš ledinio vandens ištraukti skęstančią mergaitę, neteko jėgų ir nuskendo. Sovietinis prezidentas Podgornij, paskyrė jam raudonosios žvaigždės ordina, tik gaila, kag gyvųjų tarpe jau nebuvė šio drąsaus lietuvi.

* NAUJOJI VILTIS, tokiu vardu planuojama išleisti literatūros, meno ir visuomenės reikalų žurnalą. Šis naujas periodinis leidinys bus tautinės krypties, jo redaktorais numatomi - dr. Jonas Balys, Antanas Diržys ir Aleksas Laikūnas. Naujoji Viltis tuo tarpu išeisiant nereguliariai, kartą ar du kartus į metus.

* MANYLAND BOOKS knygų leidykla, kuriai vadovauja Stepas Zobarskas, išleido knygą kurioje patiekia Afrikos įvairių tautų 28 rašytojų kūrinius. Kartu jie ir aptariami. Čia randame Etiopijos, Ghana, Kenya, Nigeria, Sierra Leone, Uganda ir Zambia beletristai ir poetai.

* KULTŪRINIŲ DARŽELIŲ FEDERACIJA Clevelande balandžio 22 dieną įvesdina naują valdybą naujos lietuvių parapijos salėje.

* PIETŲ AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESAS numatomas 1971 metais vasario mėnesyje, apie tai praneša iš Venezuelos Vladas Vencus.

* ADOMO GALDIKO monografija jo našlės Magdalenos Galdikienės rūpesčiu jau pradeda ruošti. Jos tvarkytoju parinktas kun. Leonardas Andriekus, jo talkininkais pakviesti dailininkai Viktoras Vizgirda, Aleksandra Košubienė ir Telesforas Valius. Reikia tikėtis, kad šio vieno žymiausių lietuvių dailininkų kūryba ir veikla bus visapusiškai pavaizduota.

2002

SLA 56to SEIMO GARBEI GAUKIME DAUGIAU NAUJU NARIU

Greitai atsiliepkite į SLA Vajaus Komisijos kvietimą. Naujų narių įrašymo paskelbtos taisyklės veikia tos pačios ir organizatoriai gali naujus narius įrašyti. O jų įrašytieji nauji nariai bus įskaityti į SLA Vajų, kurį dabar paskelbė SLA Vajaus Komisija. – Gerbiame Jūsų palankumą. Siųskite naujų narių aplikacijas tokia pat tvarka, kaip buvo iki šio laiko!

Detroit, Mich.

IR VĖL VIENO NARIO NETEKOME

Negailestinga mirtis prieš pat Velykas kovo 24 d. išrovė iš mūsų tarpo ir nusinešė amžinybėn 352 kuopos ilgametį narį ir Anelės vyrą Jurgį Ambrosę.

Jurgis Ambrosė buvo pašarvotas Yolandos Baužienės vadovaujamoje Val Bauža koplyčioje ir šeštadienį prieš pat Velykas kovo 28 d. po atliktų Šv. Antano bažnyčioje pamaldų buvo nulydėtas į Šv. Jadvygos kapines ir palaidotas.

Mirė sulaukęs 87 metų. Amerikoje išgyveno 57 metus. Paliko žmoną Anelę, dukretis Oną ir Lily ir 5 anūkus.

A. Grinius

HAMILTON, KANADA

SLA 72 KUOPOS VEIKLA

Š. m. kovo 15 d. SLA 72 k. susirinkimas, įvykęs Johanos ir Juozo Kažemėkų namuose buvo nuotaikingas. Renkant SLA Centro Vykdomąją Tarybą balsavimai vyko labai graudžioje nuotaikoje. Apie senuosius Vykdomosios Tarybos asmenis, taip pat ir naujai kandidatuojančius buvo atsiliepta palankiai. Visi dalyvavę susirinkime balsavo. Balsavo kiekvienas pagal savo nuožiūrą.

Delegatų į SLA 56-tą Seimą išrinko J. Šarapnicką.

Susirinkime buvo nutarta ruošiant tradicinę gegužinę vykdyti loteriją ir iš gauto pelno skirti Kanados Lietuvių Fondui \$ 100.00. Susirinkime SLA veikėjas I. Varnas parėmė SLA

skirdamas \$ 15.00. Z. Pulianauskas ir St. Bakšys pažadėjo parūpinti iš verslininkų loterijai dovanas.

SLA 72 kuopos gegužinę nutarta ruošti ir šiais metais A. Padolskio sodyboje, Paris, Ont. Gegužinės data bus pranešta vėliau.

Kuopos pirm. J. Šarapnickas baigus susirinkimo darbotvarkę, visiems susirinkime dalyvavusiems išreiškė padėką už rūpinimąsi kuopos reikalais. J. ir J. Kažemėkai susirinkusius gražiai pavaišino.

S. Pilipavičiui ir V. Bagdonui pasiūlius, besitariant Juozų vardadieniui, E. Triponienė prisegė gėles Juozams: Bajoraičiui, Kažemėkui ir Šarapnickui.

Vaišių metu kalbėjo I. Varnas, J. Kažemėkas, J. Bajoraitis, Z. Pulianauskas ir kiti.

Kuopos pirm. išreiškė padėką Johanei ir Juozui Kažemėkams už vaišes.

Prieš siunčiant į spaudą šią korespondenciją, buvo gautas pažadas iš SLA veikėjų, St. Catharines'ų D. ir P. Dauginų, kad jie ir šiais metais paaukos SLA loterijai premiją. D. ir P. Dauginai gautus SLA apdraudos dividendus paskyrė Našlių ir Našlaičių Fondui. Jų pasirašyti čekiai pasiūsti SLA Centru.

SLA Narys

ST. CATHARINES

Metinis SLA 278 kp. susirinkimas įvyko kovo 15 d., dalyvaujant dideliame narių skaičiui.

Dienotvarkėje: iš valdybos pranešimų paaiškėjo, kad SLA Centru 1969 metais apdraudos mokesčių buvo sumokėta \$ 1.394.06, o

Kp. Koresp.

PAGERBTAS P. GUDYNAS

Okup. Lietuvoje gyvenančiam dailininkui Pranui Gudynui 1969 m. gruodžio 27 d. minėjus 50-ąją gimimo sukaktį, sukaktuvininkas buvo pagerbtas Parodų rūmuose Vilniuje.

Dail. P. Gudynas pastaruoju metu yra Dailininkų sąjungos valdybos atsak. sekretorium ir Valst. dailės muziejaus direktorium. (E.)

TRŪKSTA MANDAGUMO

Jūzlumo, nemandagumo pavyzdžių šių dienų Vilniuje netrūksta. Štai kaip pranešama "Tiesoje". Vilniuje, prieš pat Naujus Metus, žmonėms skubėjus su pirkiniais, į autobusą įsoko keli jaunuoliai, neleidę kitiems išlipti ir kitame sustojime išlipę, net nepirkę bilietų.

Vilniaus centriniame knygynė viena mergina jūžliai ir garsiai barė pardavėją: Kodėl jūs tokia nemandagi, ko pasiuntėte mane į kitą knygyno galą, kodėl.... Laikraščio skaitytojas dejuoja, žmonės pasijuto bejėgiai prie jūžlumo. (E.)

LOS ANGELES, CAL.

Los Angeles mieste SLA 75 kuopa, turėdama daugiau kaip 200 narių kasmet surengia kultūrinį rengimą, vaidinimą ar koncertą. Šiais metais sausio 25 d. Lietuvių parapijos salėje rež. J. Kaributui vadovaujant, buvo surengtas koncertas, kuriame programą atliko solistės: Florence Korsakaitė ir Stasė Pautienienė. Jos atliko lietuviškas dainas ir operų arijas. Koncertas pavyko labai gerai.

Kuopa neimdama jokių mokesčių iš kuopos narių kuopos naudai, bando savo kuopos pajamas sudaryti iš parengimų.

Kuopoje dauguma yra vyresnio amžiaus žmonės, sumoka savo apdraudą ir toliau veikloje

Koncerto dalyviai (iš kairės) Florence Korsakaitė, Juozas Kaributas, SLA 75 kuopos pirmininkas P. Petraitis, akompaniatorius P. ir Pautienienė

mažai reiškiasi.

Kuopos Fin. Sekr. ir organizatorius Juozas Gedmintas, gauna vieną kitą jaunuolių papildyti amžinybėn iškeliavusių eiles. Lietuviškoji visuomenė

Tėvynės 3

daugiau turėtų atkreipti dėmesio ir susirūpinti tos organizacijos gerove ir jos ateitimi.

Susivienijimo narys

NEMUNO VINGIAI IR KILPOS

(iš praeito numerio)

Nemuno kilpa ties Birštono vasarviete su gydomais šaltiniais

Atsimušęs nuo kairiojo statau šlaito, Nemunas įsirėžia į dešinę pašlaitę, ją plau-na, ir todėl visą laiką tai vienoje, tai kitoje pusėje matome stačiasienes atodangas. Jos atveria šių apylinkių ledyninių nuogulų vidinę sąrangą: vandens suplauti žvirgždo klodai, priemolis, vėl kitos kilmės sluoksniai. Daug kur tie žvirgždai rausvai nudažyti prasisunkiančių geležingų vandenių. Šios atodangos nuo seno žinomos Kernuvių vardu. Tai kaimelio, kuris aukštai - lyg gandro lizde įsikūręs, pavadinimas. Pusračiu tos atodangos lydi upę, iki ji baigia posūkį Prienų link. Išsitiesus vagai, pastebimai žemėja ir dešinysis šlaitas. Į jį įlipus (o tai patartina padaryti), nesunku pamatyti, kad paviršius vėl staigiu skardžiu krinta į kitą pusę. Ten irgi Nemunas, tik jis teka jau į pietus. Tai pati siauroji Birštono sąsmauka. Geologiniu požiūriu ši slėnio dalis viena įdomiausių visoje Nemuno tėkmėje.

Pradėjus leistis link Prienų, nuo Kernuvių atodangų, upės pavagėje pasitaiko mineralinių versmių. Nežinodamas, ne iš karto jas surasi.

Kairėje pakrantėje Drubingio upelio žiotyse garsios Prienų popierinės liekanos ir žymės. Tai viena seniausių, o XIX šimtmetyje ir stambiausių Lietuvos popieriaus dirbuvinių. 1823 metais čia veikė net 22 įvairios mašinos. Nuo kada ji veikė, nėra žinių, minima jau švedmečiu (1701 m.). Vėliau kurį laiką dirbo degtukų fabrikas.

Prienai minimi rašytiniuose dokumentuose XVI šimtmečio pradžioje. Visą laiką juos valdė įvairūs karaliaus nuskirti didikai. Šiuo metu miestas greitai auga, vystosi. Praeityje Prienai daug kartų degė, o 1924 m. nusmuko į upę nemažas šlaito pakraštys su įvairiomis būdelėmis ir užtvartų priestatais. Viename užsienio laikraštyje kažkoku būdu net pasirodžiusi žinutė apie keistą žemės drebėjimą Lietuvoje. Ir dabar Prienai vietomis yra atgręžę į gražias Nemuno pakrantes atvirkščią

savo sodybų, kiemų pusę. Gerai būtų su-laukus panašių "drebėjimų" Prienų miesto paupėje....

Dešiniu posūkiu staigiai atsigręždamas, Nemunas teka link Birštono. Kairėje piliakalnis, vadinamas Nuotakos kalnu, apipasa-kotas gražiais padavimais. Nuo Prienų Ne-muno vagoje jaučiasi vandens perteklius. tai Kauno marių patvanka. Tokia sklidina plačia upe, ypač kai ji subanguoja, plaukti kaskart sunkiau. Dešinėje sausas šilas, dažnai dar Žvėrynu vadinamas. Tame šile, ap-suptame iš visų pusių Nemuno, buvo patogios sąlygos medžioti, kuo, kaip daug kur minima raštuose, praeityje naudojosi Lietuvos kunigaikščiai - Vytautas, Jogailaičiai ir kiti vėlesnieji valdovai. Senosios karališkos medžioklės, Birštono apylinkių vaizdai liko apdainuoti M.K.Sarbievijaus "Miško žaidimuose".

Jaukiame gamtos kampelyje įsikūręs senas, nedidelis Lietuvos kurortas Birštonas: siaura kilpos sąsmauka, iš dviejų šonų Nemunas, Kernuvių skardžiai, 1000 ha panemunių pušynų, parkas, Vytauto kalnas (piliakalnis), beržų alėja, panemunės takai iki Verknės gražiųjų žiočių - tai tos vertingos miestelio apylinkių gamtinės atrakcijos, kurios daro Birštoną kerinčiai patraukliu. Ir dar vienu požiūriu Birštonas patogus kurortui: tarp šlaitų ir pušynų slėnyje prie Nemuno jis turi labai palankų mikroklimatą. Čia tyliau, šilčiau, ypač rudenį.

Birštonas - sena panemunės gyvenvietė, rašytiniuose šaltiniuose paminėta dar XIV šimtmetyje. 1382 metais rašoma, čia buvo pilis. Tais metais kryžiuočiai, paskirstę savo kariuomenę į tris dalis, puolė lietuvių žemes ir buvo pasiekę net Birštono pilį. XV šimtmetyje minima Birštono pilį buvus kunigaikščio Vytauto medžioklės rezidencija. Yra iš Birštono XV šimtmetyje rašytų Vytauto ir jo žmonos laiškų. Daug kur minima, kad, 1473 m. siaučiant marui, Birštono pilyje su

Tėvynė 4

šeima slėpėsi Kazimieras Jogailaitis. Dabar tuos laikus primena Nemuno pašlaitėje didelis piliakalnis, vadinamas Vytauto kalnu. Į kalną veda laiptai, nuo jo viršūnės atsiveria gražus reginys į Nemuną. Bet ne visada mokėta džiaugtis ir didžiulis senuoju kalnu. Kažkada prieš karą, įrengiant Birštone vandentiekį, vandens rezervuaras buvo įkastas piliakalnio viršūnėje. Negerai. O dabar... Štai ir vėl norima turėti naudą iš piliakalnio- ketinama jo šlaitais išvedžioti betonuotus vaikščiojimo takus - gydymui. Lyg Birštono priemiestyje stigtų šlaitų. Keista! (b.d.)

Vokiečiai apie Lietuvą

Vak.Vokietijoje, Saarbruecken mieste leidžiamas mėnesinis laikraštis "Stimme der Freiheit" (Laisvės Balsas) praėj. metų pabaigoje ir šių metų pradžioje daug vietos paskyrė Lietuvai, jos istorijos įvykiams nušviesti, be to, ir kitiems, jau šių dienų klausimams. Laikraščio dviguboje, 1969 m. lapkričio-gruodžio mėn. laidoje paskelbtas ir šių metų sausio mėn. laidoje baigtas prof.Z.Ivinskio ilgas straipsnis "Nepriklausoma Lietuva, 1918 - 1940". Žinomas istorikas, atpasakojęs istorijos faktus, nurodė, kad G.Rhodes žodžiais sekant (1967 m. išleistame jo veikalė "Die Krise des Parlamentarismus in Ostmitteleuropa zwischen den beiden Weltkriegen") pačių lietuvių, jų politikų bei istorikų panašiai kaip ir kituose, po 1918 m. atkurtuose kraštuose, teigiama, jog du nepriklausomo gyvenimo dešimtmečiai tarp dviejų pasaulinių karų gali būti laikomi istorinių sapnų išsipildymo tarpiniu. Istorikas tokį samprotavimą pateisina, ypač atsižvelgiant į tai, kad lietuvių tauta ilgai buvo pavergta bei rusinama.

Esą, jau tai, kad kraštas virsta savo žemės šeimininku, kaip Lietuvoje minėto, Rhodes teigimu, tai verčia naujojo valstybinio gyvenimo neigiamas apraiškas laikyti antraeilės svarbos dalyku.

Laikraštis kiekvienoje laidoje skiria nemažai vietos pavergtų tautų padėčiai nušviesti, šalia prof. Ivinskio straipsnio, įdėjo ir dr. P.Karvelio straipsnį apie okup. Lietuvoje mirusį Lietuvos nepriklausomybės akto signatarą ir buv. Lietuvos prezidentą, A.Stulginskį.

Nurodęs į Stulginskio vaidmenį Lietuvoje, politiko tremties metus Sibire bei 1956 m. sugrįžimą į Lietuvą, Karvelis primena, kad Stulginskis, jau tėvynėje gyvendamas, "nepalaužiamu ryžtu atmesdavo visus sovietų okupacinę valdžios kompromisinius pasiūlymus ir griežtai nesutiko su pasiūlymais ap-leisti kraštą ir persikelti pas dukterį gydytoją, JAV-se. Kiekvienam lietuviui Stulginskis yra nepalaužiamas jo tautos valios simbolis, tautos, kuri negalės pavargti, siekdama laisvės tėvynę". (E)

Baltų Filologija Mūnsterio Universitete

C.Nekvedavičius iš Herfordo mums praneša, kad nuo 1967/68 žiemos semestro Mūnsterio universitete filosofijos fakultete į egzaminuojamus dalykus nauja pagrindine šaka įtraukta baltų filologija.

Mūnsterio universiteto slavistikos-baltistikos seminare dabar galima 10 semestrų studijuoti lietuvių, latvių ir senųjų prūsų kalbas. Universitete yra gerai įrengta tos srities biblioteka.

Kipro Petrausko plokštelė

Kipras Petrauskas, kaip jis atrodė Kaune 1934 metais.

Didžiojo dainininko Kipro Petrausko išlikusios plokštelės nėra gausios, o ir esančios dažniausiai techniškai nebuvo labai aukštos kokybės.

Londono Lietuvių Kultūros Klubo išleisti nauja ilgo grojimo K. Petrausko plokštelė pagaminta E.M.I. bendrovės, kuri yra His Masters Voice, Columbia ir kitų žymesnių firmų jungtinė organizacija.

Pradedant darbą Columbia firmos sandėliuose pavyko aptikti Kipro Petrausko 1931 metais įdainuotų aštuonių įrašų originalus - matricas. Tai buvo akstinas darbą varyti toliau, o radinys sudarė pagrindą naujai plokštelei. Pridėjus dar septynis dalykus, paimtus iš atrinktų ankstyvesnių plokštelių įrašų, susidarė pilna 30 cm ilgo grojimo plokštelė su aštuoniomis lietuviškom dainom ir septyniomis operų arijom.

Techniškas darbas atliktas EMI specialioj Londono studijoje, kuri yra atgaivinus daugelį garsių ankstyvesnių kartų dainininkų, jų tarpe Caruso, Gigli, Šaliapinas, Melba, Tetraccini, McCormack.

Senesnius Petrausko įrašus teko restauruoti: išfiltruoti gurgždesius, išvalyti pašalinius garsus. Išdava: jie beveik prilygo įrašams, padarytiems iš Columbia matricų, kuriems ypatingo taisymo nereikėjo.

Plokštelės meniniame aplanke vienoje pusėje matome Kipro portretą, o kitoje - keturias mažesnes fotografijas, rodančias jį įvairiose operų rolėse, be to, plokštelių turinys ir išsamus aprašas dainininko gyvenimo ir meninės karjeros (anglų kalba).

John Freestone, žymus anglų operinio dainavimo autoritetas ir kritikas, susižavėjęs Kipro Petrausko dainavimu, savo išsamią recenziją, kuri angliškai atspausdinta aplanke, pradeda šitaip: "Kipras Petrauskas, puikus lietuvių dainininkas, buvo pasaulinės klasės tenoras", ir baigia: "... plokštelė, be abejo, susiras imlią rinką lietuvių tarpe, tačiau ji yra tokia gera, kad nusipelnė patekti į visas reprezentacines didžiųjų dainininkų įrašų kolekcijas".

Ypač patiko recenzentui Kipro arijos iš "Rigoletto" ir "Toscos" operų. Dėl jų J. Freestone rašo: "Jis (Kipras Petrauskas) taip lengvai pagauna teisingą stilių, kad lengvai galėtume prileisti, jog Petrauskas mokėsi pas Fernando de Lucio ar Tito Schipa mokytoją". Reikia pažymėti, kad abu šie įrašai padaryti iš plokštelių, gautų iš I. Harrisonienės, buvusio Didž. Britanijos Konsulo Kaune našlės. Jam šias plokšteles 1925 m. padovanojęs pats Kipras.

Plokštelės pirmoje pusėje: 1. Saulelė raudona, 2. Prapuoliau motule, 3. Du broliukai kunigai, 4. Ant marių krantelio, 5. Oi kas sodai do sodeliai, 6. Tris dienas, tris naktis, 7. Dul dul dūdelė ir 8. Stasys.

Antroje pusėje: arijos iš "Žydės", "Eugenijaus Onegino", "Pikų damos" (dvi arijos), "Rigoletto" ir "Toscos", o taip pat ir duetas dainuojamas kartu su E. Kardeliene, iš "Traviatos". Iš viso 44 minutės grojimo.

Plokštelės gaunamos pas platintojus. Užsakant iš leidėjų, kaina 7 dol. už vieną, o siunčiant oro paštu - 8 dol. Kreiptis: Lithuanian Arts Club, 55 Ringmer Ave., London, S.W.6, Great Britain.

GRANDINĖLĖ

Balandžio 4 dieną New Yorko lietuviai turėjo lauktus svečius iš Clevelando - tautinių šokių ansamblį "Grandinėlę".

Grandinėlė davė ištisą spektaklį, kurs pirmiausia buvo malonus tuo, kad buvo darniai suorganizuotas. Vientisai ėjo šokis po šokio, be nudelsimų, ir spektaklis tvirtai išlaikytas pasirinktame stiliuje.

Čia jau buvo nutolta nuo įprastinių tautinių šokių stiliaus ir nesilaikoma folklorinių formų. Spektaklyje pasitaikė ištisai baletiniai siužetai, o taip pat suteikta progų pasireikšti atskiriems solistams. Bet tenka pastebėti, jog paėmus šią jau choreografinę kryptį, jau neišvengiamai būtina tobula šokio forma, o lygiai ir tikslus mizanscenų su-

IŠMOKAMOS APDRAUDOS

Balandžio 1, 1970

VINCENTA SAVICKAS, 64 kp., Baltimore, Md., gimusi Lietuvoje. Prie SLA prisirašė rugsėjo 25, 1952 m., mirė kovo 23, 1970 m. Velionės apdrauda išmokėta vyrui Vytautui Savickui.

VIKTORIJA LENKEVIČIENĖ, 246 kp., Plymouth Pa., gimusi Lietuvoje. Prie SLA prisirašė gegužės 3, 1925 m., mirė vasario 19, 1970 m. Velionės apdrauda išmokėta dukteriai Leona Hasiak.

MARTHA BRUZAS, 286 kp., McKees Rock, Pa., gimusi Lietuvoje. Prie SLA prisirašė birželio 11, 1939 m., mirė vasario 14, 1970 m. Velionės apdrauda išmokėta vaikams, Harry Sakal ir Helen Bruzas.

Viso . . . . . \$ 2.500.00

Nuo pradžios šių metų bendrai

viso . . . . . \$ 39.320.00

Tęsimas 5

tvarkymas. Choreografijoje bandymams, ieškojimams nėra ribų. Na, bet jauni šokėjai rodė savo netarpišką entuziazmą ir, matyt, jautė, jog atlieka rimtą žygį. O dar svarbiau, kad New Yorko pasiilgusiai meninių apraiškų publikai jaunų šokėjų pasirodymai patiko.

Patys atlikėjai, publika ir pagaliau rengėjai, gal tūkstantinės minios sulaukę - visi lygiai buvo patenkinti.

Dviaki.

PREZIDENTO NIXONO pareiškimu Baltuosiuose Rūmuose pašto patarnavimas bus pabrangintas. Tai pasekmė paštininkams pakeltų algų. Paprastas laiškas dabar jau kainuos 10 centų, o greta to ir visi kiti pašto siuntiniai atitinkamai bus pabranginti.

GERI LIETUVOS BITININKAI

Okup. Lietuvos bitininkai pasižymi... Neseniai pranešta, kad iš Maskvos į Kauną už puikius laimėjimus bitininkystėje ir medaus panaudojimą medicinoje, buvo išsiųsti aštuoni diplomai.

Tai dešimtadalis visų diplomų, kurie buvo įteikti Maskvoje vykusiame parodoje. Lietuviai bitininkai joje buvo pateikę apie 150 produktų ir medicininių preparatų su medumi.

Daugelį sudominusi kauniško gyd. J. Leipaus paskaita. (E.)

Lietuvon per Lito Biura

Suomių Finnair lėktuvų bendrovės prašomas Lito kelionių Biuras organizuoja 2 savaitių ekskursijas Lietuvon.

Išskridimo datos: birželio 30, liepos 21 ir rugpjūčio 17.

Visa kelionė (įskaitant lėktuvus, viešbučius, maistą ir kt.) kainuos tik \$ 700.00.

Sustojimo vietos: New Yorkas, Amsterdamas, Maskva, Vilnius, Vėriuva, Vienos ir Roma.

Skambinkite: (212) 847-5522

Arba rašykite: LITAS TRAVEL BUREAU
94-10 Jamaica Ave.
Woodhaven, N.Y. 11421

IŠMOKAMOS TAUPOMOS APDRAUDOS

Angela Raguckas, 38 kp., Brooklyn N.Y.
Kazimieras Katilius, 125 kp., Melrose Park, Ill.
Pauline A. Biciolis, 192 kp., New Kensington, Pa.
Jonas Kasuba, 14 kp., Cleveland, Ohio.
Birute T. Dumsha, 365 kp., Jamaica Plain, Ma.

Viso . . . . . \$ 1.900.00

Nuo pradžios šių metų bendrai

viso . . . . . \$ 9.400.00

IŠMOKAMOS LIGOJE PAŠALPOS

April 4, 1970

58. A. Paulevicius, 23 kp., Shenandoah, Pa., sirgo 9 sav. 1 d. . . . . \$ 47.75

59. P. Miciulis, 185 kp., E. Chicago, Ind., sirgo 4 sav. . . . . \$ 24.00

Viso . . . . . \$ 71.75

Nuo pradžios šių metų bendrai

viso . . . . . \$ 3.082.65

1969 metų paskutinio ketvirčio SLA APYSKAITA

LAPKRIČIO MĖN. 1969

POMIRTINIAI

Lapkričio 1, 1969,	\$ 1.150.00
Lapkričio 8, 1969,	\$ 4.450.00
Lapkričio 15, 1969,	\$ 761.00
Lapkričio 22, 1969,	\$ 1.400.00
Lapkričio 29, 1969,	\$ 397.93
	\$ 8.158.93

LIGOJE PAŠALPOS

Lapkričio 1, 1969,	\$ 619.77
Lapkričio 8, 1969,	\$ 252.00
Lapkričio 15, 1969,	\$ 210.56
Lapkričio 22, 1969,	\$ 536.60
Lapkričio 29, 1969,	\$ 143.71
	\$ 1.762.64

TAUPOMOJI APDRAUDA

Lapkričio 8, 1969,	\$ 1.000.00
Lapkričio 15, 1969,	\$ 750.00
Lapkričio 22, 1969,	\$ 500.00
Lapkričio 29, 1969,	\$ 1.000.00
	\$ 3.250.00

ATŠAUKTOJI APDRAUDA

D.V.Lushis, Easton, Pa.	\$ 303.10
E.Johnson, Thomas W.Va.	\$ 275.12
E.Nemickas, E.Chicago Ind.	\$ 185.85
A.Paulauskas, Los Angeles Cal.	\$ 488.30
A.Paulauskas, Los Angeles Cal.	\$ 487.37
V.Valeckienė, Hartford, Ct.	\$ 97.40
Ū.Evanauskienė, Wilkes Barre, Pa.	\$ 374.25
E.Bacey, Brooklyn, N.Y.	\$ 258.45
B.Normand, Cleveland, Ohio	\$ 51.35
	\$ 2.521.19

VAIKŲ ATŠAUKTOJI APDRAUDA

J.E. Yurkins, Brooklyn, N.Y.	\$ 150.43
D.V.Lushis, Easton, Pa.	\$ 197.33
	\$ 347.76

PAŠALPOS IŠ NAŠLIŲ IR NAŠLAIČIŲ FONDO

Lapkričio 1, 1969,	\$ 10.00
	\$ 10.00

ATLYGINIMAS ORGANIZATORIAMS

Lapkričio 1, 1969,	\$ 753.08
Lapkričio 8, 1969,	\$ 493.69
Lapkričio 22, 1969,	\$ 100.00
Lapkričio 31, 1969,	\$ 75.28
	\$ 1.422.05

SLA NUOSAVYBĖ

307. W. 30th St. N.Y.C.	\$ 284.12
	\$ 284.12

SLA PILD. TARYBOS NARIŲ

kelionės išlaidos, nakvynės ir dienpinigiai	\$ 1.263.80
	\$ 1.263.80

SLA KOMISIJŲ NARIŲ

kelionės išlaidos	\$ 125.00
	\$ 125.00

TĖVYNĖS IŠLAIDOS

Newspaper Rossiya Co. NYC	\$ 772.80
H.Rice, NYC	\$ 150.00
Postmaster NYC	\$ 48.40
Economy Photo Engr. Co. NYC	\$ 19.45
Smulkios išlaidos	\$ 2.50
	\$ 993.15

ALGOS

SLA Raštinės Tarnautojams	\$ 4.370.00
SLA Spaustuvės Tarnautojams	\$ 1.488.00
SLA Pild. Tarybos Nariams	\$ 475.00
	\$ 6.333.00

SUGRAŽINTI MOKESČIAI

Apdraudos Fondas	\$ 73.34
Ligoje Pašalpos Fondas	\$ 25.50
Mišrus Fondas	\$ 1.22
Lėšų Fondas	\$ 9.65
	\$ 109.71

JVAIRŪS IŠMOKĖJIMAI

Social Security	\$ 309.77
Standard and Poor's Counsel.Corp.	\$ 375.00
Dr.P.Grigaičio Paminklui auka	\$ 100.00
Aktuarinės išlaidos	\$ 134.00
Schalit Printing and Stat.Corp.	\$ 91.16
Fraternalinė Veikla	\$ 33.43
Raštinės Išlaidos	\$ 61.05
New York Telephone	\$ 182.10
Thomas Mack, Wyoming,Pa.	\$ 100.00
Paštas ir Telefonas	\$ 117.37
N.Y. Unempl. Ins.	\$ 2.20
Howard Printing Co.	\$ 14.40
Fidelity and Deposit Co. Boston, Mass.	\$ 150.00
	\$ 1.670.48

Lapkričio mėn. 1969 Viso	\$ 28.251.83

BATAI VIS PRASTI

Okup. Lietuvoje šiuo metu laikraščiai šaukia: daugiau plataus vartojimo prekių. Juk nepakanka liaudies meistrų dirbinių - iš gintaro, molio, metalo, plastmasės, tekstilės.

Tačiau blogiausia, kad prekės netikusios. Dabar, teigiama, okup. Lietuvoje turima 40 gaminių, kuriems "atestacinė komisija" suteikusi kokybės ženklą. Ir vis dėlto.... pirkėjai "iki šiol pagrįstai skundžiasi mūsų fabrikuose pagaminta avalyne, kai kuriais namų apyvokoje naudojamais daiktais". Brokas ir brokas....(E.)

SECRETARY ROGERS DEFINES U.S. POLICY ON BALTIC

Secretary of State William P. Rogers met with Baltic correspondents, following the press conference on US foreign policy on January 15, 1970, in Washington. Answering the question of Mrs. Grazina Krivickiene, correspondent of Chicago's daily DRAUGAS, Secretary Rogers emphasized that the United States will continue its policy of non-recognition of the incorporation of the Baltic States.

SUPREME COMMITTEE ADDRESSES LITHUANIANS AT HOME

On the eve of February 16th, Lithuanian National Holiday, the Supreme Committee for Liberation of Lithuania issued a special statement to Lithuanians in the occupied homeland and abroad.

In addressing their compatriots at home, the Supreme Committee asked them "to persevere and to base their actions on an indestructible faith in the restoration of Lithuania's independence". In view of the rapidly changing international developments, the Committee pledged to do all in its power that "the cause of Lithuania's independence be promoted and defended in all negotiations and agreements that would affect Lithuania or the interests of the Lithuanian nation".

Penki Stulpai Turgaus Aikštėje

Chicagos jaunimo teatras kovo 14 buvo atvykęs į Detroitą ir Lietuvos Namuose pastatė Algirdo Landsbergio 3-jų veiksmų dramą "Penki Stulpai Turgaus Aikštėje". Šio pastatymo režisierius buvo Darius Lapinskas, o jaunimo teatro koordinatorius Anatolijus Kairys. Vaidinime dalyvavo 16 jaunųjų veikėjų. Detroito lietuviai šios dramos pastatymu irgi buvo labai suinteresuoti ir chicagiškių neapvyklė - pripildė pilną salę. Dalyvavo virš 400 žmonių.

A.Grinus

VOKIEČIAI APIE ČIURLIONIŲ

Vokietis prof. Wiktor Falkenhahn, nuolat gyvenęs Berlyne, šių metų pradžioje lankėsi Druskininkų kurorte. Apžiūrėjęs M.K. Čiurlionio muziejų, nustebo neradęs dokumentų apie Čiurlionio studijas Leipcige. Vėliau Falkenhahn, Lietuvoje apsilankęs jau ne pirmą kartą, pasiuntė kai kuriuos dokumentus. Vokiečiai profesorai, Čiurlioniui studijavus Leipcige, anuomet pažymėjo, Čiurlionį turėjus "labai didelių muzikinių gabumų". (E.)

* "LIKIMO GALIA", G.Verdi opera Chicagoje, lietuvių meninėms įėgomis bus pastatyta balandžio 18,19,25 ir 26 dienomis. Dirigentas Vyt.Marijošius, režisierius P.Mazelis, dailininkas J.Daugvila.

* LEOPOLDAS DIGRYS, pasižymėjęs vargonininkas Lietuvoje, surengė vargonų muzikos koncertą Maskvoje P.Čaikovskio vardo salėje.

SVEIKATOS SKYRIUS

ŠI SKYRIŲ VEDA SVEIKATOS KOMISIJA:

Dr. Petras Zalatoris

Dr. A. Gussen

ALKOCHOLIZMAS

Rašo Dr. A. J. Gussenas

Alkoholis priklauso organinių nuodų rūšiai. Organiniai nuodai veikia iš lengvo ir labai pamažu, ne taip kaip neorganiniai, metaliniai nuodai, šarmai ir rūgštys.

Organiniai nuodai sužaloja kūno audinius, padaro juos ne jautriais, pusiau apmirusiais. Panašiai veikia ir bakterijų nuodai sugadinami lasteles ir audinius, kaip ir geriami nuodai.

Alkoholis yra vienas, pavojingiausių, ir labiausia paplitusių augalinių geriamų nuodų. Jis atveria duris daugeliui ligų.

Nesvarbu ką žmogus geria, alų, vyną, ar degtinę - jo pasekmė skrandžio ir žarnų uždegimas, lygiai kaip nuo metalo nuodų. Pasi-gėręs žmogus kitą dieną serga, pagirioja. Daugiau geriantieji pasidaro chroniški ligoniai, nes jų organus persikošia alkoholis, jo kūno lastelės, audiniai, džiūsta ir vėl trokšta alkoholio. Girtuoklio žmogaus liežuvis apsi-traukia gelsva žieve. Dantų smegenys sutinsta, pūluoja dantys genda, trupa, kvapas iš burnos sunkus.

Girtuokliudamas žmogus sako, degtinėje paskandina visas savo bėdas, rūpesčius ir var-gus. Amerikoje girtuokliavimui išleidžiama 15 milijonų dolerių į metus, o kiek dėl jo įvyksta nelaimių, savizudybių.

Shadel ligonbutyje Seattle, Washington valstijoje, buvo gydoma 14.000 alkoholikų, 66 % pagydytų grįžo atgal į namus ir per tūlą laiką negėrė jokių alkoholinių gėrimų. Bet vėliau, vieni jų kai tik paragavo, tai ir pradėjo gerti, o kiti negėrė 6 ar daugiau mėnesių, bet tokių nedaug buvo. Didžiuma jų virto tokiais pat girtuokliais, kaip ir pirmiau.

The Forbes Annual Industry raporte 1967 m. sakoma, kad 48 % žmonių prageria \$ 2.90 į dieną, 250.000 laikomi "skid row", jie pra-geria 69 centus į dieną, "executive drinker" prageria \$ 7.00 į dieną, 33 % žmonių prageria \$ 1.10 į dieną, 27.500.000 žmonių išleidžia per mėnesį \$ 8.00 degtinei. Visoje Amerikoje yra 23 milijonai žmonių visai negeriančių al-koholinių gėrimų.

1. Silpnėsi žmonės pavirsta girtuokliais, nes jis sužaloja jėgų "liver enzyme", ir pa-gamina cirrhosis, jėgnos sukruopėja, vėliau jis pagelsta ir žmogus miršta.

2. Nesutikimai šeimoje, bėrnai ir peštynės.

3. Blogos gyvenimo sąlygos, skurdas ir vargas, silpnėsniais dirgėniais žmones pastu-mia į girtuokliavimą.

Šiuose miestuose daugiausia žmonių gir-tuokliavija: San Francisco, New York, Boston, Washington DC, Chicago, Baltimore, Detroit, Pittsburgh ir Miami.

Girtuoklių tėvų, didžiuma vaikų nuo 6 me-tų pradeda gerti. Rūkiočių tėvų vaikai nuo 10

metų pradeda rūkyti. Tokių vaikų 20 % turi pakrikusius nervus. Girtuokliai iš jaunystės nemiršta nuo jėgnų ligos cirrhosis, Didžiuma jų žūsta automobilių nelaimėse, iškrita per langus.

Amerikoje, girtuoklių, yra 65.000.000 su viršum, neįskaitant kareivių užjūryje, vyrų girtuoklių skaičius padidėjo 30 %, o moterų ir merginų 22 %. Jaunimas pradeda girtuok-liauti tarpe 16 - 20 metų. Tokių jaunuolių yra 75 %. Vyresnių, negu 20 metų amžiaus yra 85 %. Surinkti statistikos duomenys rodo, kad chronišku alkoholikų išlaikymas Ameri-koje į metus kaštuoja veik du milijonus dol.

Žmogus labai greit įpranta gerti, bet at-pranta - gana sunkiai. Nors tvirtos sveikatos žmogus būtų, bet nuolatinis gėrimas, suža-loja jį ir pakrikdo nervus. Nesvarbu, kas ge-riama - vynas, alus ar degtinė - visi jie yra nuodingi ir padaro žmogų chronišką alko-holiką.

Ne visus žmones alkoholis veikia vienodai, vieniems sužaloja vidaus organus, kitiems - smegenis ir paveikia į protą, tretiems - kraujo apytaką ir pagamina sklerozę jaunystėje.

Kodėl žmogus pavirsta girtuokliu? Daugu-ma bandė atsakyti į šį klausimą, bet kol kas pagrindinės priežastys dar vis nėra aiškios.

Štai ką pasakė Dr. Carlson, vienas žy-miausių mitybos tyrinėtojų, mokslininkų su-važiavime. Baltosios duonos gražiai spalvai palaikyti vartojama azoto (nitrogen) ir chlorine mišinys, kas pakeičia proteinus nuodais ner-vams. Tai patirta, darant bandymus su šunimis, kurie ilgai buvo šeriami balta duona. Pakrikę nervai stumia į alkoholizmą.

Tyrimai rodo, kad 90 % miltų JAV balti-nama azoto ir chlorino mišiniu. Gali būti, kad todėl šioje šalyje yra tiek daug girtuoklių.

Pripažinta, kad praėjęs prohibicijos lai-kotarpis paakstino girtuokliavimą. Ir Antrasis Pasaulinis karas pastūmėjo namie paliktas kareivių moteris ir sužadėtines girtuokliauti, nors dalinai pamiršti rūpesčius ir bėdas.

Taip pat ir industrinės ligos greičiau pri-kinba geriančiam žmogui, nes jis neturi ats-parumo metalų dujomis ir įvairioms rūgštims.

Daugelis žmonių mano bei tiki, kad alko-holį galima vartoti kaip vaistus, kad truputį gerti net sveika. Tokie žmonės labai klysta. Jei ligonis jaučiasi geriau, išgėręs stikliuką kitą, tai tik dėl to, kad alkoholis dalinai ap-marina nervus, protą ir atbukina jautrumą.

Tiesa, jog alkoholis naudojamas medic-i-noje ir odontologijoje, bet tai dar nereiškia, kad bet kas gali jį gerti.

■■■■■■■■■■

Tėvams 7

Lietuvos nepriklausomybės dienos proga proklamaciją skelbia apskrities pareigūnas Eugene H. Nickerson Mineola, N.Y. 16 k. į d. LB atstovė Da-nutė Alilionienė. Lietuvos gen. kons. A. Simutis ir LB tarybos narys inf. K. Miklas.

* AUKOS NARKOTIKŲ VARTOTOJŲ vis daugėja. Tik viena diena New Yorke prieš savaitę laiko mirė 4 asmenys, tame tarpe 17 ir 19 metų du jaunuoliai. Bendras nukentėjusių nuo narkotikų vartojimo aukų skaičius nuo šių metų sausio 1 dienos pasiekė 184.

* CAMBODIA VALDOVAS princas Narodom Sihanouk vietos parlamento vienbalsiai at-statytas. Jis valdė kraštą 20 metų. Rezolii-cijoje prieš jį sakoma, kad jis buvo diktatorius, žudė žmones be teismo ir eikvojo išdo pinigų be jokios kontrolės. Taip pat sakoma, kad jo žmona ir uošvė sukrovė didelius rurtus, par-duodamos valdines pareigas. Irgi nurodoma, kad jis buvo savininkas kazino, kur vykdavo azartiniai lošimai ir jis turėjęs iš to didelius pelnus.

* NEW YORKE, Madison Square Garden, įvyko lengvosios atletikos studentų varžybos, dalyvavo apie tūkstantį atletų iš 66 kolegijų ir universitetų. Laimėtojas Villanova univer-sitetas (Pa.)

* "L'OSERVATORE ROMANO" paskelbė lašiką visų tautybių vyskupams. Ten pasa-kyta, kad didžiojo ketvirtadienio "Missa Chrismatis" metu, vyskupo aukojamose mi-šiose pridedama, šiandieninei katalikų baž-nyčiai reikšminga naujovė, būtent: kunigo šventinimo metu padarytų skaistybės ir pa-klusnumo įžadų iškilmingas atnaujinimas.

* NUO DR. PROF. K. OŽELIO mirties su-kako 10 metų. Dr. K. Oželis turi nemažus nuopelnus Lietuvos žmonių sveikatos palaikymo srityje. Jis buvo ir mokslininkas ir Lietuvos klinikų pasižymėjęs organizatorius.

OWEN J. C. NOREM APIE LIETUVOS OKUPACIJĄ

Los Angeles kaimyno - Santa Monica mies-to spauda šiais metais paskelbė nemaža me-džiagos apie Lietuvą. A. Devenienės vado-vaujamas Santa Monica Lietuvių Klubas buvo sukviestas, Devenienų bute, spaudos konferen-ciją. Buvo pakviestas buv. JAV ambasado-rius Lietuvoje (1937 - 1940) Owen J. C. Norem su žmona. Vėliau spaudoje ("Evening Outlook" "The Malibu News" ir cilėje kitų) buvo įdėti Norem pareiškimai apie sovietų okupaciją Lietuvoje bei nepr. Lietuvos įvairių sričių pažangą. Spauda taip pat paskelbė Noremų ir šeiminių Devenienų nuotrauką. (E.)

SLA 56-to Seimo parengiamieji darbai

Visos paskirtos komisijos būsimam SLA 56 Seimui rengti veikia gyvai ir atlieka numatytus darbus.

Bankieto komisija, turbūt viena aktyviausių, kurios sudėtyje yra L.Šateikienė, pirm., dr. M.Kregždienė, B.Spudienė, L.Stukienė, L.Gudalienė, o taip pat visa eilė savanoriškai gelbstinčių veikėjų.

Bankieto komisija siekia, kad būsimas bankietas būtų gausus. Tam reikalui panaudojamos visos galimos priemonės. Bankieto komisija išsiuntinėjo daugeliui kuopų pakvietimus dalyvauti Seimo bankiete. Ir tikimasi, kad Susivienijimo veikėjai, visų kuopų valdybos palankiai atsilieps ir tikiėtus bankietui nustatytu laiku išplatins. Tai yra labai svarbu, kadangi šis bankietas, jeigu tik jis bus sėkmingas, žymiai prisidės prie šio seimo geresnių nuotakų sudarymo.

DĖL BENDRUOMENĖS RINKIMŲ

JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdyba neseniai paskelbė taisyklės naujai Krašto Tarybai rinkti.

Bendruomenės Garbės Teisme atsirado skundas, kad paskelbtosios taisyklės esančios priešingos Bendruomenės statutui.

Garbės Teismas, New Yorke, išžiūrėjęs bylą iš tiesų rado, kad paskelbtosios taisyklės visai nesiderina su statutu ir dėl to, pagal jas negali būti vykdomi Tarybos rinkimai.

* DAILININKAS VYTAUTAS IGNAS padovanojo savo kūrinį "Gyvenimo Medis" moterų parengimui - madų parodai, kuri turės įvykti balandžio 19 dieną New Yorke.

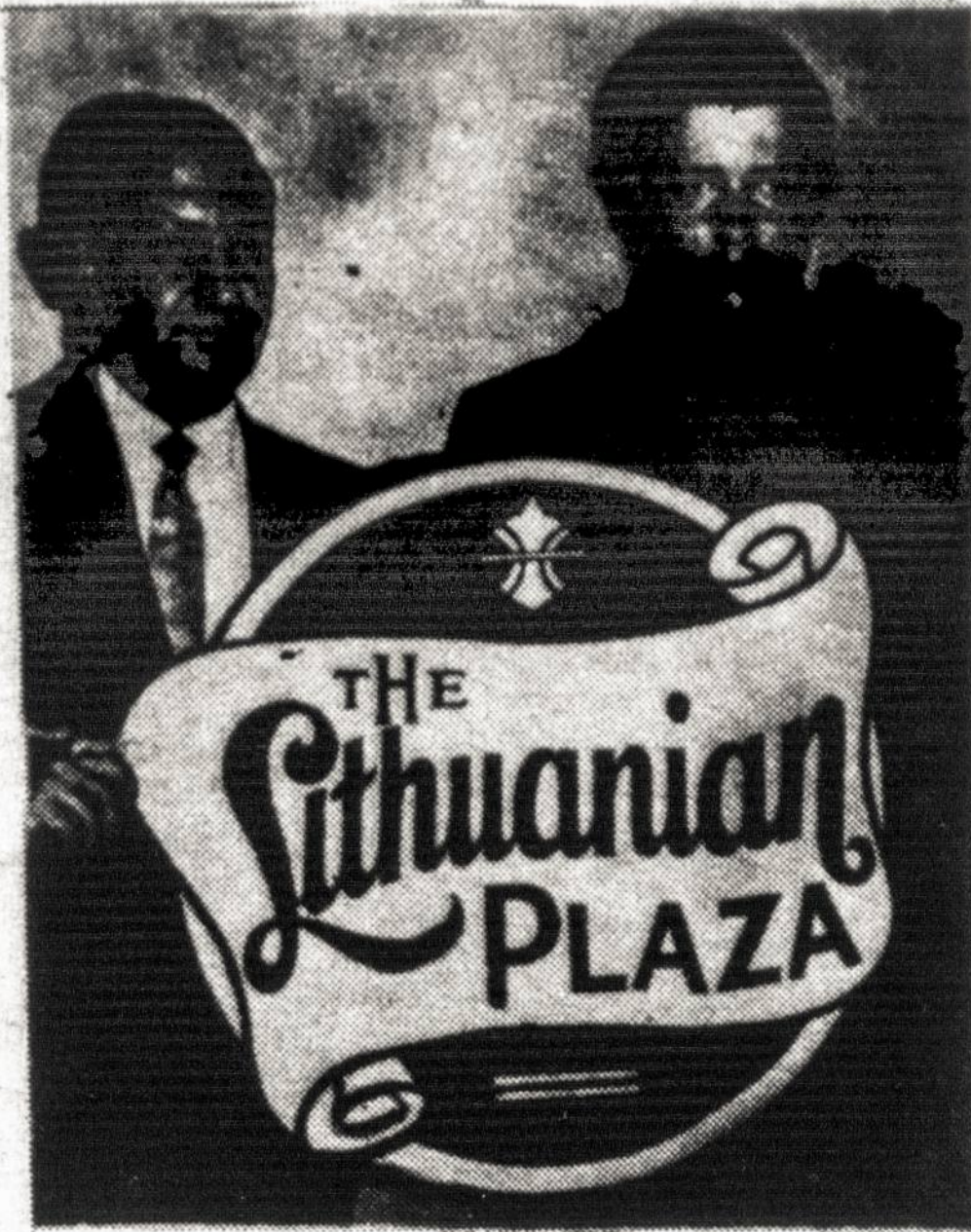
* RADVILIŠKIUI, Lietuvos žinomam miestui, sukako 325 metai nuo jo įsteigimo. Vietos kultūrininkai šią sukaktį stengiasi ypatingai pažymėti. Vietos mokytoja Birutė Radzevičienė vadovauja ruošiamoms iškilmėms.

* ANTANO RŪKO komedija "Bubulis ir Dundulis ateinančio gegužės mėnesio 2 dieną bus vaidinama Franklin K.Lane mokyklos salėje. Vaidinimą organizuoja LMK Federacija. Vaidins Chicagos scenos darbuotojai. Veikalą surežisavo Algimantas Dikinis.

* ŠVĖKŠNOS ir Švėkšnos gimnazijos monografiją rengiasi išleisti Chicagoje gyvenantieji švėkšniškiai. Leidinio redaktoriūm paskirtas S.Rudys.

* BALTIEČIŲ SPŪRTO FEDERACIJOJE lietuvius atstovauja Vytautas Jokubaitis, Algirdas Bielskus (abu iš Clevelando) ir Kostas Lukošius, Aloizas Kuolas (abu iš Toronto).

* NEW YORKO tautinių šokių grupė savo 20 metų gyvavimo sukaktį mini gegužės 16 d. Švabų salėje.

Iškaba Lithuanian Plaza, kuri bus iškabinta Chicagoje. Ją laiko (deš.) V.Kasniūnas ir vietinės administracijos atstovas.

* OPERETĖS CHORO New Yorke 51 metinis koncertas įvyksta šį šeštadienį Maspetho Lietuvių Klubo salėje. Dalyvauja svečiai artistai iš Chicagos Leonas Barauskas, Darius Lapinskas, Vytautas Gruzdis. Akompanuos dainininkams Algirdas Kačanauskas.

* NEW YORKE vyko Sovietų Rusijos foto paroda, kurioje dalyvavo net 40 lietuvių fotografų, nors jų tarpe buvo įterpti Judelis Kacenbergas, Valerij Koreškovas ir panašūs. Žydų ekstremistai atvyko į parodą ir 28 vaizdus apipylė dažais.

* ANYKŠČIUOSE mirė Konstancija Pavilonienė-Žukauskaitė. Tai esanti jau paskutinė iš Vyskupo Antano Baranausko ir rašytojo Antano Žukausko - Vienuolio giminės.

VEDYBŲ SUKAKTIS

Kovo 19 sukanka 20 metų nuo Lilijos ir Antano Šateikų vestuvių. B.Spudienė savo namuose surengė Šateikams vaises.

Susirinko LDD 7-tos kuopos nariai ir svečiai pasivaišinti. Jie palinkėjo sukaktuviniams ilgiausių metų.

* JAUNIMO STOVYKLAVIETĖS "BALTIJA" Toronto apylinkėse patobulinimas vyksta labai lėtai, nes atsišaukimai šiam reikalui aukoti nerado pakankamai gausaus atsiliepimo.

* LIETUVIAI KARALIAUČIUJĖ turi pavojingus darbus. Jų grupė: A.Trinkūnas, J.Keraišis, E.Pajeda kartu su rusu Arakčevu atlieka sprogdimus iš karo pasilikusių sviedinių.

* SKRIAUDĖ KOLCHOZININKUS, taip bent skelbia Valstiečių Laikraštis, nuroydamas, kad iki šiol sovchozai (valstybiniai dvarai) parduodami supirkimo punktams mėsa, gaudavo tam tikras priemokas, o vargšai kolchozininkai ne. Dabar iškeltas kainų sviedinimo reikalas.

KELEIVIS

THE TRAVELER LITHUANIAN WEEKLY

Alėku, esate girdėję, kad tai laikraštis, kuris jau eina 66-čius metų. Jį vieni geria, kiti peikia, bet visi jį mėgsta skaityti. Kodėl?

Todėl, kad jis niekam nepataikauja ir nesibijo teisybės rašyti. Teisingomis žiniomis iš visur (daug rašo ir apie dabartinį Lietuvos gyvenimą) laikraštis per 60 metų pelnė gerą vardą ir pasitikėjimą.

Keleivis duoda ir teisiųjų patarimų, jame rasite gražių apsakymų bei eilėraščių. Jis turi ir moterų skyrių. Prenumerata tik \$6.00.

Keleivio Administracijoj gaunamas 1970 metų kalendorius, kaina \$ 1.00

KELEIVIS
636 East Broadway
South Boston, Mass. 02127

Laidotuvių Direktorai

NELAIMĖS VALANDOJE
SAUKITE:
STagg 2-5043

Matthew P. Ballas
BIELIAUSKAS
Funeral Home

A.L. BALTRUNAS-BALTON
Reikalų Vedejas
Notary Public

680 Grand Street
Brooklyn, N. Y. 11211

Tel. VI 7-4499

SHALINS

(SHALINSKAS)
Funeral Home

84-02 Jamaica Ave.
prie Forest P'way stoties
WOODHAVEN, N.Y. 11421

Garbingai aptarnauja
laidotuviams
Koplyčios nemokamai
visose miesto dalyse

**F. W. SHALINS ir
J. B. SHALINS**

DIRVA

TAUTINĖS
MINTIES
LAIKRAŠTIS
Įreigtas 1918

6507 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Gausiai iliustruotas laikraštis, išinas 2 kartus savaitę.

Trečiadieniais ir penktadieniais

Prenumeratos kaina metams—\$13.00, pusė metų—\$7.00.

Susipažinimui—2 savaites siunčiame nemokamai

— Leidžia —

Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija Viltis

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

PIRMAS IR GERIAUSIAS LIETUVIŲ DIENRAŠTIS AMERIKOJE

NAUJIENOS turi savo korespondentus kiekvienoje didesnioje Amerikos lietuvių kolonijoje ir įvairiose Europos bei Pietų Amerikos valstybėse.

NAUJIENOS apšaudina vėliausias, tikalesias ir jdomiausias žinias iš lietuvių ir kitų tautų gyvenimo.

NAUJIENOS apšaudina svarbiausias lietuvių gyvenimo reikalus liečiančius straipsnius ir "Kritikos bei polemikos" skyriuje leidžia visiems pareikšti savo nuomonę.

NAUJIENŲ prenumerata yra tokia: Chicagoje ir priemienčiuose metams - \$20.00, pusė metų - \$11.00, trims mėnesiams - \$6.00, vienam mėnesiui \$2.00. Kitose JAV vietose metams - \$18.00, pusė metų - \$10.00, trims mėnesiams - \$5.00, vienam mėnesiui - \$1.75. Kanadoje metams - \$20.00, pusė metų - \$11.00, vienam mėnesiui - \$2.00. Užsienioose metams - \$21.00, pusė metų - \$11.00, vienam mėnesiui \$2.50.

NAUJIENAS gaunite, jei pasirašite čekį, arba Money Order tokiu adresu:

1739 S. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608